

ÅNGBÅTEN

Årg 31 • Maj 1995 •

86

Ångbåten 86

Medlems- och informationstidning utgiven av
Sällskapet Ångbåten
Box 2072
403 12 Göteborg.

Postgiro 62 16 06 - 3.
Bankgiro 673 - 6862.

Ansvarig utgivare: Bo Starmark.
Redaktionen utgörs av Yvonne och Bo Starmark.
Telefon: 0523/134 14.

Bidrag till tidningen sänds direkt till redaktionen under adress:
Ångbåten, c/o Starmark, Fregattvägen 3, 453 30 Lysekil.

Medlems- och prenumerationsavgift för 1995 är 100 kronor.

Adressändringar meddelas till Mats Jedmo, Ranedsvägen 144,
444 65 Jörlanda, tel. 0303/561 50 eller på Postens blankett di-
rekt till Sällskapet.

Telefon till expeditionen, oftast telefonsvarare: 031 / 15 15 01
Telefon till s/s BOHUSLÄN vid Stenpiren un-
der seglotionssång: 13 14 50
Under vinteruppläggningsen vid Skeppströen: 13 14 20

Befattningshavare i Sällskapet Ångbåten:
Ordförande Kjell Granström 28 03 77
Sekreterare Charles de Serves 28 16 89
Kassör Ove Iko 30 75 92
Befraktare BOHUSLÄN Gunnar Nordström 28 65 83
FARJAN 4 Christer Eliasson 56 28 59
STORM-
PRINCESS Claes Verner 27 03 34
Arbetsledare däck Kenneth Magnusson 19 02 15
maskin Steinar Lie 52 28 66
intendentur Kerstin Granström 28 03 77

OMSLAGSBILDEN är tecknad av Charles de Serves, Göteborg.
Ångbåten 86 är tryckt av Melanders Boktryckeri AB, Lysekil,
1 maj månad 1995.

Försalongen

Tungt lastad kommer så Ångbå-
ten 86 till sina läsare. Över sin
rigg bär hon stor flaggning. Hen-
nes redare, Sällskapet Ångbåten,
fyller 1995 trettio år.

Ingen hade väl trott i mitten
av sextioalet, att de då unga en-
tusiasterna kring Ingvar Kron-
hamn skulle lyckas hålla ångaren
BOHUSLÄN i drift och i hyfsat
skick i trettio år. Att skeppskas-
san också stundtals befinner sig
i godtagbart tillstånd gläder även.

Ombord hittar Ni en litet sam-
mandrag över sommarens segling-
ar liksom en utförlig skildring ö-
ver vinterarbetena av Charles de
Serves.

Gilbert Weibull låter vets hur
det var en gång i blåsigt väder
till Käringön.

STORMPRINCESS blir ömsint
skildrad av Claes Verner.

Naturligtvis finns det några
ord om Nordsteam 94, det stora
ångbåtamötet vid Stenpiren.

Mittuppslaget har målats av
Carl Bjerkås. De talrika vännerna
av Bengt Hubendicks unika färg-
foton får ge sig till tåls tills näs-
ta Ångbåt kommer stävande.

Ombord finns en fotogissnings-
tävling. Första pris är ovanaklig
ära och berömmelse.

Ater ligger en säsong föröver.
Ater får vi känna glädjen att se
våra fartyg göra tjänst för Säll-
skapet Ångbåten, en vital trettio-
åring bemannad med kvinnor och
män, som känner för sina fartyg.
Väl mött ombord!

Välkommen ombord!

På sedvanligt sätt finns om-
bord i denna Ångbåt 1995 års
sommarturlista lastad.

Sällskapets turistkonstruk-
tör Bengt Fliesberg har arbetat
länge och idogt för att någotsä-
när tillfredsställa alla möjliga och
omöjliga smakriktningar och önsk-
ningar.

Eftersom BOHUSLÄN skall del-
taga i det stora ångmötet i Flens-
burg i juli, är utbudet "kryss-
ningar" något minskat.

Den fasta ininstitutionen, ons-
dagsturerna, finns självfallet kvar.
Alltid lika omtäckta och välbesatta.

Vi avseglar från Stenpiren var-
je onsdagskväll i sommar och går
såväl i södra som norra skärgår-
darna i såväl öppna som skyddade
vatten. Den ideala turen för att
bjuda vänner och bekanta på en
sjöupplevelse!

Marstrand

Carlstens fästning och Mar-
strand har alltid lockat resenärer.
På Marstrand låg Ångbåtsbolagets
huvudkontor fordom och här löper
man inte någon större risk att bli
överkörd av bilar. Sex söndags-
turer bjuder goda möjligheter att
bese en av våra allra minsta stä-
der. Drygt sex timmars uppehåll
bibr det men tänk på att fartyget
oftast seglar till annat resmål un-
der tiden.

Möt junis ljus på Käringön!
Strax före midsommar seglar vi

Ångbåtsfrid. Sommar ombord i BOHUSLÄN någon-
stans, där hon saktat farten. Resan har varit någon
timma och våra passagerare njuter av luften ombord.
Foto: Bo Starmark.

Åsbbånn och Slummer-Ville på utflykt till Marstrand? Nej, två av besättningen råkar komma framför kameran medan damerna i bakgrunden ger en lätt trettioårsstämning åt bilden. Foto: Bo Stårmark.

dit liksom en tur i mitten av augusti. Från öns högsta del har man en fantastisk utsikt över havet och omgivande skärgård. Badmöjligheterna är obegränsade.

En annan tur för kännare avgår den 2 juli. Då går ångaren Tjörn runt genom Skåpesund och Stigfjorden. På denna segling görs en timmes uppehåll på Klädesholmen, sillinläggningarnas hemort.

I slutet av juli seglas årets

enda "kryssning", som går till Lysekil. Goda förbindelser med Bohustrafikens tåg och bussar finns till och från Lysekil.

En lite annorlunda tur provas i år. I augusti seglar vi till Skårhamn och gör dessutom en korta "sväng" förbi Kyrkesund, Mollösund och Lyr.

FARJAN 4 är aktiv på sitt håll. I augusti och september gör hon sina omtyckta "Stadsvandringar". Ett utmärkt sätt att lä-

ra känna Göteborg från sjösidan. Vem har varit i Fredrikshamn? FARJAN 4 seglar dit 16/9. Läs i turlistan och förundras!

På sedvanligt sätt, käre läsare är Du varmt välkommen ombord i fartygen. Vill Du dessutom sälla Dig till de aktivas skara, gör Du en stor insats i vår strävan att hålla våra fartyg i gott skick.

1995 års ångbåtssång kan börja!

OMBORD - aktuellt från fartygen

Inför vintersäsongen 1994-95 kom arbetena ombord i BOHUSLAN vad "sektion däck" beträffar i-gång riktigt bra.

Tidigt. Innan täckning av fartyget inför vintern gjordes, hann vi med att skrapa, slipa och olja bryggfronten. Inför sommaren återstår endast en eller två strykningar och teaken kommer att skina i solskenet som i nyskick. Föregående vinter skrapades och ojlades sidorna på bryggan.

Bakom presenningarna och med hjälp av strålkastare och värmefläktar har sedan förekommit ett energiskt och envetet skrapande av tealskotten på bords promenaddäck. Styrbordsidan klarades av föregående säsong.

Benarolja

Bänkarna har nedmonterats och renskrapats samt ojlats flera gånger, först med utspädd benarolja och därefter med lager utspädd dito. Bänkarna är långa och består dessutom av i-del rundstav och det är alltså sammanlagt ganska ansevärt ytor som åtgärdats.

Skotten och fönsteromfattningarna jämte dörrarna fick samma behandling och den fina teaken lyser nu i sin härliga glans och bör stå sig i flera år

Vårupprustning hos Gothenius. Skorstenen målas. Foto: Gunnar Bonander.

Under arbetenas gång har vi kunnat konstatera, att tidigare handhavare av fartyget inte lyckats varit särskilt aktsamma vid de skrapningsarbeten som då förekommit. Praktiskt taget de flesta profiler i ramarna är helt nedskrapade och en hel del huggskador förekommer. Troligen har detta skett under fartygets senaste tid i kommersiell trafik, då man hade att ta hänsyn till tid, arbetskostnader och lönsamhet. Sällskaps medlemmar arbetar ju under andra betingelser, där kvalitet

och aktsamhet utgör ledstjärnor.

Uppå bryggan har styrhytten, som fått mycket stryk av väder och vind, genomgått samma renoveringsbehandling, renskrapning, slipning och oljning fem gånger. Här har vi funnit, att varje generation av tidigare handhavare haft en viss förkärlek i att borra sina egna hål och då på alla möjliga och omöjliga ställen. Hål för beslag, antenner, lampor och krokare. För att inte tala om alla hål för olika tidigare kabel-

genomförningar. Skador som vi retar oss på men som förhoppningsvis våra passagerare inte ser.

Upp under däck i maskingången (mellandäck) har vi med mycket möda evigt "armar uppåt sträck" skrapat rent från färg, slipat, spacklat, grundat slipat igen och slutligen målat i av museikommittén rekommenderad kulör. Om inte förr så har vi under dessa arbetens fortlöpande varseblivit, att maskingången faktiskt är ganska lång!

Under däck har hytt 8 målats om och är nu lik övriga hytter. Vidare har en del skavlar och repor åtgärdats här och var.

Dynor och soffryggar är inpassade och felande lister är uppsatta i samtliga hytter och salonger.

Slingerställ

I hytt 9, som fortfarande står ofärdig och helt utan klädsel, har tillfälliga hyllor satts upp för förvaring av försäljningsmaterial.

I byssan har ett rejält slingerstall har tillverkats för arbetsbänken, liksom ett knivfack enligt intendenturpersonalens önskingar har ett flertal krokar satts upp.

Två fasta bänkar har tillverkats för skansen under fördäck, något som sparar åtskilligt med utrymme, jämfört med lösa stolar.

Lådan för gastuber vid frontskottet på fördäck har undergått en välbehövlig renovering.

På fördäck har i övrigt räcken,

ankardävert och rännstenar knackats, grundats och målats.

Lejdaren (trappan) från fördäck ned till maskingången har på senare tid sett süten ut. Den uppstår nu inför seglingssäsongen som nästan ny.

Durken i förrummet till damtoiletten har renskrapats från flera lager gammal färg, slipats, drevats och nåtats samt slutligen lackats.

De två pallarna, som hör till bryggens jämte den så kallade kaptenstolen, är reparerade och lackade.

Sömnad

I övrigt har flaggor och signalstäl setts över, tvättats och lagats genom Rolf Markerts försorg med bland annat den egna symaskinen, som ofta medförts ombord. Sömnadsarbeten har ju hittills varit en ovan syn i fartyget!

I skjul 11 vid Tullpackhuset har några av däckspersonalen vidtagit uppröjning och städning. Ett arbete som synbarligen kontinuerligt måste fortgå.

Härovan har nu getts ett sammandrag av de mesta av vinteraktiviteterna på däckssidan ombord i BOHUSLAN.

Vårs arbetstider har under de senaste två eller tre åren sakta kommit att ändra karaktär. Tidigare gällde, som alltid, måndags- och torsdagskvällar som allmänna arbetskvällar. Då skyndade de flesta av oss från våra yrkesverksamheter ned till

båten. Numera har många av oss aktiva på däck liksom även flera i maskin, gubbat till och blivit pensionärer. Detta har som följd att vi nästan aldrig kommer, och vilken dag som helst kan komma. Det blir således kanske inte samma livliga anslutning vid de egentliga arbetskvällarna men en klar fördel är utan tvekan, att vi nu bättre kan utnyttja dagsljuset under arbetena.

Social samvaro

Måndags- och torsdagskvällarna bortfaller dock ingalunda som arbetskvällar!

Även då finns folk ombord och arbetsuppgifter saknas förvisso inte.

Arbetena med vår kära ångbåt är givetvis den gemensamma och sammanhållande faktorn men vi glömmer inte att uppskatta den rent sociala samvaron runt de ideligen förekommande kaffesterna och allt värt, mestadels, gemytliga "akvallrande". Bortskända är vi också med Kerstin Wilsons regelbundet levererade färsk, goda hembakade bullar eller kakor.

Till huggade men ännu ej aktiva medlemmar i Sällskapet Ångbåten kan vi som vinterjobbar bara säga att vi faktiskt har trevligt ombord. Visst jobbar vi, skitnar ner oss och dammar ner oss ganska ordentligt ibland och det händer, att man lätt ställer sig frågan, vad man egentligen sysslar med.

Men vi gör det ju helt frivilligt!

Charles de Serves

En stormresa till Kåringön

När jag tänkt skriva en insändare till Ångbåten om en stormresa till Kåringön, hör jag från Försälongen, att Ångbåten 86 tills vidare inte skall sjösättas utan tydligen ligga kvar vid kaj i väntan på bättre väder. Kanske ekonomiskt, vilket jag i så fall finner rimligt. Jag som alltid förväntat mig över att Ångbåten så ofta kunnat sjösättas med så förnämlig design, vackra fotografier också i färg och intressanta artiklar.

Men det gläder mig alltid när Ångbåten kommit genom brevidan - ovanlig tråd för en Ångbåt - och jag tackar varmt, när jag nu skriver min insändare om en stormresa till Kåringön, en insändare som torde få ligga i malpåse tills den evetuellt en gång kanstuvats in på akterdäck.

En stormresa?

Det är naturligtvis att ta i, något som man ofta gör för att väcka intresse. Nej, någon storm var det inte men i alla fall styv kuling, när min maka och jag en gång på fyrtiloatet i slutet av augusti skulle gå med båten till Kåringön.

Med ett fast grepp om kläderna genom det välkända blåshålet vid residenset kunde vi fortsätta till Stenpiren, där s/s BOHUSLAN låg och väntade på oss. Troligen inte bara på oss men det var inte precis någon folk-

En fin bild från 1938. BOHUSLAN i god gång över en lite gropig Malmöfjord söderöver. Kornbarna föröver. Flera detaljer att noga studera för den noggranne. Foto: Bengt Hubendick.

vandring över landgången denna blåsiga morgon.

Ombord frågade jag en besättningsman lite försiktigt, om man gick ut till Kåringön denna dag. Jag fick en blick mer frågande än min fråga jämte ett klurigt och roligt svar vars formulering jag tyvärr glömt.

Vi lade ut och gick genom hamnen med små toppiga vågor

på älven som det ju blir när det blåser motströms.

Till Marstrand var det naturligtvis inga problem men jag undrade hur det skulle bli, när vi lämnat Marstrand och skulle göra styrbordsgiren efter norra utloppet med vind och sjö från sidan. Men därav blev intet, åtminstone inte just då.

Båten stack rakt ut och gjor-

de giren längre ut till havs, vilket blev betydligt lindrigare än jag trott. Fram till Klädesholmen blev det lite rullning dock inte särskilt besvärande, allra minst för vår då ettårige son. Honom hade vi med oss i en barnkorg, där han sov, säkert belåten över att få ligga i en så behaglig gunga.

Hade det hittills gått relativt stillsamt för att uttrycka sig mildt, så väntade jag det stora äventyret, när vi efter en stund skulle gå genom Kråksundsgap och över Käringöfjorden, nog så besvärligt i den vinden.

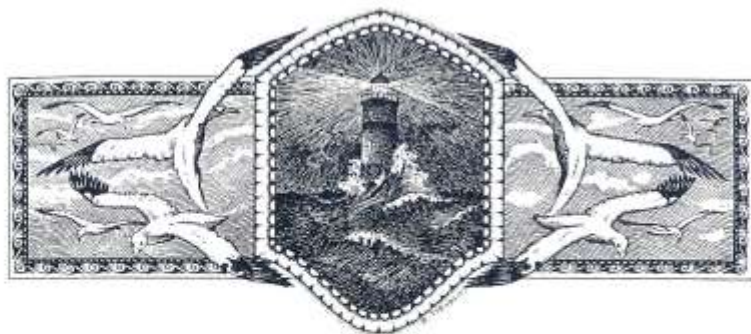
Men min väntan på det äventyret blev förgäves. Båten gick inomskärs en trad som jag, trots många resor, aldrig upplevt, vilket gjorde mig fullständigt desorienterad. Vi gick långsamt, mycket långsamt - men tiden gick - genom amala sund, tränga passager med klippor tätt intill i en okänd omgivning.

För övrigt hände inget märkvärdigt förrän jag med förvåning fick se Gullholmen dit vi inte skulle. Men då jag efter en stund såg Gullholmen akterut, förstod jag, att vi verkligen var på väg till Käringön, dit vi ankom ett

par timmar försenade. Till frågad där hur resan varit, blev svaret att det gått över förväntan eller kanske under förväntan, jag som väntat något annat.

De som nu donar så förtjänstfullt med s/s BOHUSLAN, känner givetvis till den för mig okända traden men för mig är och förblir den en hemlighet. Men vi kom lyckligt fram till slutpunkten för vår "stormresa till Käringön" och därmed har också slutpunkten kommit för denna insändare till Angbåten.

Gilbert Weibull.

Om bogserbåten Stormprincess

När man talar med människor i Sällskapet eller i dess närhet, upptäcker man, att vi inte bara har BOHUSLAN utan även FARJAN 4 och bogserbåten STORM-PRINCESS.

I enkla ordalag ska jag berätta om vad som händer kring "SESSAN" idag.

Hon byggdes 1908 på Wilhelmbergs Mekaniska Verkstad på Hisingen belägen ungefär där banan-sajen i Frånhamnen nu ligger.

Naturligtvis sjösattes hon med övlig pompa och fick det vackra namnet STORMPRINCESS, eftersom Stormbolaget var beställare. I folkmun kallades alla dess båtar kort och gott "Stormare". Rederi-märket på skorstenen bestod av kraftiga blå och vita ränder såsom det gör ännu idag. Hon var utrustad med en comoundmaskin om 100 ihk. Huvudsakliga upp-gifter var att bogsera prämar i hamnen med bland annat stenkol till gasverket på Hultmans Holme.

1956 var det dags för en stor ombyggnad. På Gotenius' varv byttes ångmaskineriet ut mot en tvåcylindrig tändkulemotor om 210 hkr. Den är byggd av Skandiaverken i Lysekil och torde vara en av de allra sista som byggdes i denna storlek.

Istället för den lilla plåtstyrhytten fick hon en större i teak. Hon fick också ett nytt kvistfritt oregonpinedäck. Den manuella

STORMPRINCESS under ångbåtsmötet 1994. Foto: Bo Starmark.

styrningen med kättingar utefter däckets bibehålls till 1972, då en Tenfjord hydraulstyrning monterades. Ännu kan man se skönja spåren av kättingarna på däckets.

1982 fick Sällskapet Angbåten en förfrågan om att ta hand om STORMPRINCESS, då man ej längre ansåg sig ha arbetsupp-gifter för henne. Det ansågs dock önskvärt att hon fanns kvar som levande museifartyg i hamnen. Röda Bolaget, som några år tidigare köpt Stormbolaget,

hade länge haft ögonen på Sällskapet Angbåten och sett vad som utträttats på BOHUSLAN och FARJAN 4.

Efter diskussioner accepterades donationen i maj 1982. I över-låtelsen står bland annat att fartyget överlätses i nöjvärdigt skick och utan kostnad för Sällskapet Angbåten. Namnet och skorstens-märket får ej ändras och fartyget skall hållas i autentiskt skick.

Ombord finns mycket som "alltid varit" till exempel ölopp-

naren i gjutjärn vilken hänger och alltid skall hänga på sin krok i styrhytten, den stora muttern som hänger på ventilen för startluften och inte minst sextio-talstidningarna med lätt klädda damer (finns i skansskäpet).

STORMPRINCESS syns ibland på kortare charterturer såsom fisketurer och guidade turer i hamnen. Även i massmediala sammanhang syns hon: "Ljungqvist på bommen" spelades in 1993. Då isbrytaren ODEN leverades från Arendal deltog hon i fartygsparaden från varvet.

Långturer har också förkommit. 1983 var Vänern resmålet och sommaren 1990 tuffade hon till Tönnsberg för att vara med som ett mycket uppskattat inslag på ångbåtsmötet där.

Det är viktigt att visa upp sig på kulturevenemang som "Bassholmens Dag", där vår tändkulemotor från Skandiaverken väckte berättigad uppmärksamhet.

Efter stora renoveringsarbeten på STORMPRINCESS ut på älvböljan 1994 lagom till s/s BOHUS-LÄNs åttiöårsdag med efterföljande ångbåtsmöte.

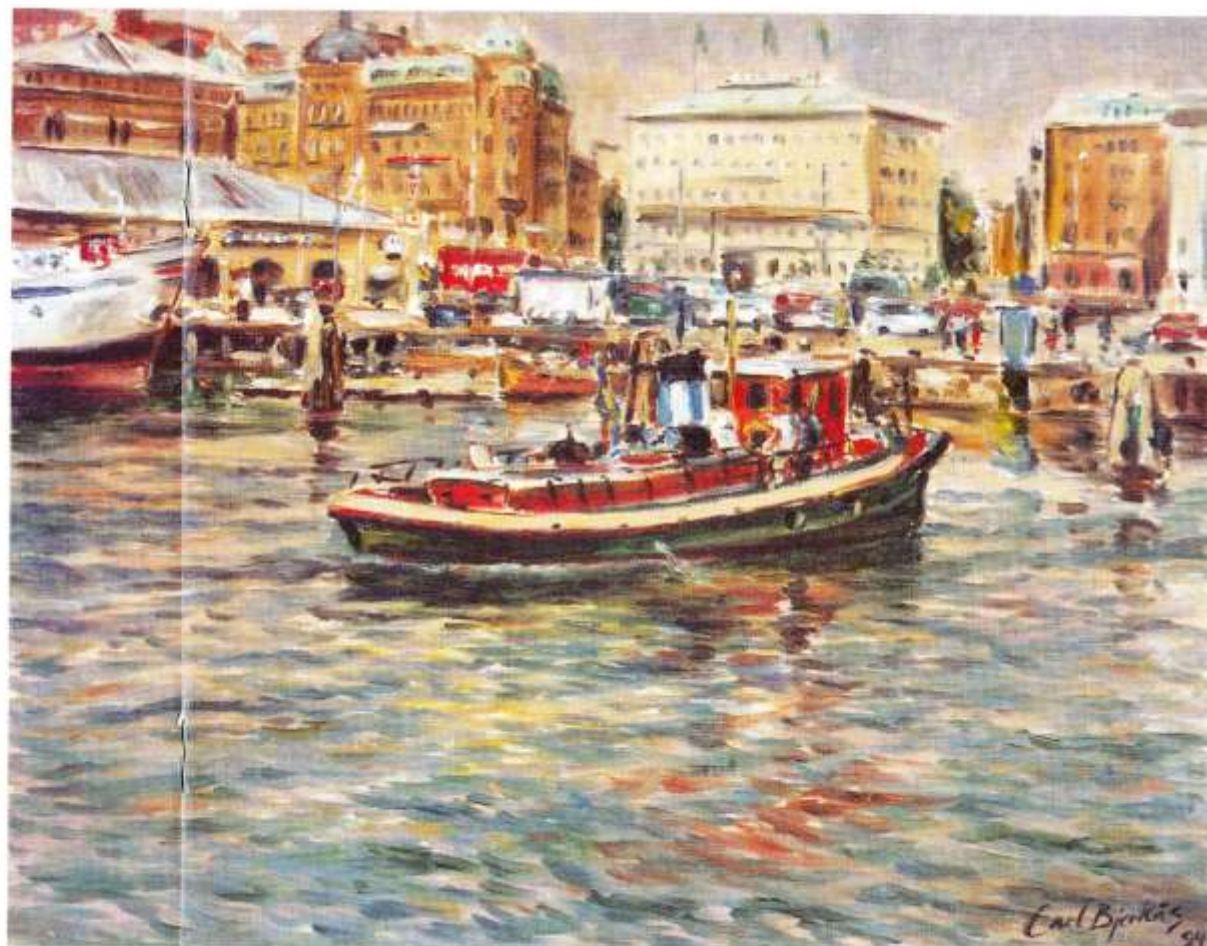
Då var vi extra stolta.

Nästa projekt är utbyte av trädäcket, som är i mycket dåligt skick.

Vi hoppas, att Du, käre Ångbåtsläsare, kommer ner till STORMPRINCESS där hon ligger vid Göteborgs Maritima Centrum och passar på att åka med denna lilla pärla, när vi gör våra utflykter med ojämna mellanrum.

Välkommen ombord!

Claes Verner

STORMPRINCESS vid Stora Bommen. Ojämning av Carl Björkås 1994. Återgiven med konstnärens samtycke. För första gången gör Konstnärerna sitt intåg i Ångbåtsmötet. Målningen är såld och befinner sig i privat ägo.

NORDSTEAM 94 FIRADE BOHUSLÄN

Ångbåtsmötet inleds med den olika fartygens ankomst till Stenpiren. Här anländer s/s POLSTJÄRNAN på sin långa segling från Karlstad eskorterad av FARJAN 4 och STORMPRINCESS. Foto: Bo Starmark.

Med anledning av att BOHUSLÄN fyllde åttio år 1994 hade man beslutat att 1994 års ångbåtsmöte skulle äga rum i Göteborg den 8 - 10 juli.

Detta med ångbåtsmöten har blivit en ståtlig tradition mellan inbjudna fartyg och föreningar från de nordiska länderna.

I mötet deltog inte mindre än elva fartyg av alla tänkbara utseenden och typer.

Äldst var bogserbåten s/s STRAND byggd redan 1890 i Stockholm av J & C G Bollinders Mek. Verkstad. Efter många intressanta öden har nu sin hemmahamn vid Gulbergsskajen.

s/s TRAFIK från Hjo är näst äldst byggd 1892 vid Bergsunds Varv i Stockholm. Hon hade seglat från Hjo med bland andra Stiftelsen Skärgårdsbåtens representanter.

1908 är våra norska vänners s/s Børøysunds byggnadsår. Byggd i Trondhjem för hårda vatten och hårda väder. En gammal kär bekant, som vi träffade vid första mötet 1976 redan.

Lika gammal är vår egen m/s STORMPRINCESS. Hon var med, självklart trots att hon ej längre är ångdriven.

Ett annat fartyg är byggt 1914...

1915 är den lilla välskötta och välputsade SKJELSKÖR byggd. Som bekant har hon varit här förr men alltid lika välkommen.

FARJAN 4 från 1920 följer sedan.

Det mest "beresta" fartyget var s/s FORLANDET från San-

defjord. Hon är byggd som valfångare 1921 och var länge verksam i Sydatlanten. En mycket robust ångare med ett djupgående på hela fyra meter.

Från Väneren kom den välhållna s/s POLSTJÄRNAN byggd vid Lindholmen 1929 för Vänerens Seglationsstyrelse. Hon hör numera hemma i Karlstad.

På ångbåtsmötet 1976 deltog

Flottans stabsfartyg HMS MARIEHOLM. Nu deltog hon också men stillaliggande vid Skeppsbrokajen. Dock, hennes ångmaskineri kördes dock helt sakta till mångas glädje. Dessutom fick alla besättningar använda hennes tvätt- och badrum. Tack!

Det yngsta fartyget var bogserbåten m/s HERKULES byggd 1939 i Landskrona för C.L. Hans-

En fin 102-åring förfraån: s/s TRAFIK från Hjo vid Stenpiren på ångbåtsmötet. Foto: B.S.

sons Stuveri i Göteborg. Hon har världens äldsta kvarvarande KaMeWa-propeller och ägs av Klubb Maritim. En välkänd profil i hamnen.

Så invigdes mötet med stor pompa och ståt med tal, ungdoms- orkestern Göta Lejon och hurra- rop. Så var det "öppen båt" och den mycket talrika publiken kunde besöka alla fartyg. Under tiden gjorde FARJAN 4 turer ut på älven, turer som var mer än fullsatta.

Festligheter

På Stenpiren hade Sällskapet låtit resa ett stort tält för kvalitets festligheter. Det blev många glada hyllningstal och Kjell Granström fick till Sällskapet mottaga många gåvor.

Stämningen var, naturligtvis, mycket hög och senare på kvällen blev det dans på storgatstenen till levande musik. I den varma kvällen dröjde många sig kvar vid de upplysta fartygen.

På söndagsmorgonen bjöd PADAN på rundtur och sedan blev det ångbåtstur ut i skärgården välbesatta fartyg.

Så på eftermiddagen var 1994 års ångbåtsmöte slut men många dröjde sig kvar i det fantastiska vädret på Stenpiren.

Ett lyckat och välarrangerat ångbåtsmöte var slut och födelsedagsbarnet BOHUSLÄN vederbörligen firat.

Nästa möte äger rum i Flensburg i juli 1995.

Charlie Barr.

Ångbåtsmötets mest beresta ångare: s/s FORLANDET, valfångaren från Sydpolen med den spartanska kommandobryggan. Här utanför Marstrand. Foto: Bo Starmark.

Ur Ångbåtsarkivet

Arkivarien har tidigare berättat om två samlingar av tidningsurklipp som Sällskapet fått i gåva: från en hittills oidentifierad donator ("OD") och från tidningens redaktör ("BS"). Såväl OD som BS har urklipp från de allra första pionjäråren däremot något glezare från senare år.

Nu har en av våra allra mest aktiva, allas vår Åke Larsson, donerat sin urklippssamling med tonvikt på åttiotalet och med urklipp från många tidningar, som Ångbåtens läsare sällan eller aldrig träffat på.

På Sällskapets och framtida ångbåtshistorikers vägnar: ETT VÄRMT TACK!

1994 års stora begivenhet, Nordsteam 94, har ju haft åtskilliga föregångare. År 1979 möttes man i Karlstad, ett arrangemang som väckte stort intresse till och med så långt borta som i Filipstad.

Den 12 juli hade Filipstads Tidning ett stort reportage, där man kunde berätta om att Karlstad gästades av "Göteborgarnas stolthet s/s Bohuslän, norska koleldade s/s Böröysund, s/s Trafik, välkänd Vätterbåt, s/s Ornen av Stockholm och lilla privatångaren s/s Nalle". Naturligtvis imponerades man av entusiasmen ombord ("samtliga ställer upp utan lön, jobbar för att det är kul") - helt självklart för Ångbåtens läsare men

Våra kära danska vänners s/s SKJELSKØR hade fått en fin plats på Stenpirens kortända. Foto: Bo Starmark.

troligen rätt så underligt för flertalet av FTs prenumeranter.

Ångbåtsmötet 1980 hölls i Oslo. Aften-posten för den 12 juli berättar att "Pipervika har sjeldent besök av syv danske, svenske og norske veteranskjip denne helgen" och visar en bild av kortegen från Drøbak in Oslo med BØRØYSUND i täten följt av SKJELSKØ, BOHUSLÄN, ORION (dansk), NALLE och SENDNINGEN II (norsk). Reportern är vederbörligen imponerad

av det arbete som läggs ner ombord:

"Entusiastene pusser og steiler, reparerer og restaurerer og sørger for at skipene er i førsteklasses stand til enhver tid. Og når Nordens dampveteranor samles på denne måten, synes det virkelig alt det arbeide som er nedlagt for å bevare denne delen av våre maritime kulturhistorie."

En norsk reporter vid Nord-

steam 94 skulle förvisso kunnat välja precis samma ord.

Så 1985 var det dags för Karlstad igen. Så skrev Nya Wermlands-Tidningen de 8 juli:

"Långsamt, närmast majestätiskt, gled -- ångaren Bohuslän in genom Karlstads Inre hamn och lade med en elegant manöver till vid Löfbergs-kajen. Efter henne kom med lika stor värdighet ångarna Trafik, Polstjärnan, Östa och Kuriren--"

Det är alltid lika roande att se hur svårt journalister kan ha att återge vad som uppfattat av den sakkunniga gästningen man fått vid besök ombord. Så kunde man till exempel läsa i Stenungsunds-Posten den 28 augusti 1982 under rubriken "Många höjde ögonbrynen när 'Bohuslän' kom till Skårhamn" att "i maskinrummet är det fortfarande originalpannan som envist dunkar på".

I GP från den 25 augusti 1984 berättas om "En resa med ångbåt", som tydligen gick till Pater Noster ("Stolt står ännu Pater Nosters fyrskepp kvar på sin berömda klippa. -- I ett skyfallsliknande regn stävar Ångbåten in mot klippön. När hon förtöjer har molnen skingrats och solen lyser åter stor och fryntlig i rymden"). Har verkligen vår hundrafyrtiofemfotare kunnat ta sig in i basängen på Hammeskär?

Hur som helst, reportern uppskattade vår matsal och dess ångbåtshiff ("en väl tilltagen rygghiff") liksom vår personal

Här kommer s/s BORÖYSUND ångande i solglittret utanför Lysekil på väg mot Göteborg. Foto: Bo Starmark.

("servitrisen var fullt i klass med bliffen"). Däremot är det tveksamt om han (hon) någonsin varit nere i maskinrummet:

"En ångbåt gör inget större väsen av sej under sin färd till sjöss. Ljuden kommer från durken, där eldarna har sin mörka och hårda tillvaro. Med jämna mellanrum slås en pannlucka igen, skyfflar och slejsar ekar metalliskt mot durken."

Läsning av gamla klipp kan förvisso vara underhållande.

Men det blir också många tillfällen till vemod. Åren har verk-

ligen inte passerat spårlost. På bilderna i den nämnda artikeln i Stenungsunds-Posten figurerar bland andra Dag Almén, Christer Abrahamsson och Lennart Berglund. Kaptenen som gjorde den eleganta tilläggningen vid Löfbergs-kajen var Arthur Ericson.

Fyra kämpar som har lämnat oss för alltid.

Arkivarien.

Gratulerar!

Minns Ni signaturen PDn, han Ni vet som skrev om Den Polska Kabeln i en tidigare Ångbåt? Om han är svår att komma ihåg visar en autentisk bild på vederbörande (se bild). Per Davidsson är sedan länge en av våra skickliga maskinister. Inom järnvägsmuseifolket är han känd för att med tunga B-lok forcera norrlandsbackarna.

Per har en indikatorapparat för ångmaskiner i handen. För att framhäva skickligheten med tyngre maskiner avbildas han här med BOHUSLÄNS ankarspel, vilket kännetecknas av en mekanisk enkelhet.

Per är en framstående forskare på Chalmers. För en kort tid sedan disputerade med framgång för teknologie doktorsgraden.

Vi alla i Sällskapet gratulerar å det varmaste men beklagar, att Per tillträtt en forskartjänst i Finland.

Välkommen tillbaka ombord och i Ångbåtens spalter!

Ångbåtmaskinisten mm Per Davidsson poserar vid ankarspels kugghjul med den mekaniska ångmaskinsindikeringsapparaten. Foto: B.S.

TANKENÖTEN

Ångbåtens första riktiga gissningstävling. När ungefär kan fotot vara taget? Var någonstans i Bohuslän? Vad heter fartyget om babord och vart seglar det? Notera småbåtarnas höga master. Skriv till redaktionen och berätta. Stor åra vederfars genom namns publicering ombord i Ångbåten. Foto från Carlsförlagets arkiv.

AKTERSALONGEN.

STOR FLAGGNING

Efter julottan i Krokstads pastorat träffade vi en mycket gammal, Gösta Bergde. Han är nära 92 år och var på 1930-talet präst i Gullholmens församling. Gösta Bergde berättade följande för oss: Han och hans hustru Ruth vigdes i Haga kyrka i Göteborg. Det var sent på hösten strax före advent 1932.

Så färdades brudparet ner till Stenpiren för att ta ångbåten till det nya hemmet på Gullholmen.

Bergde ville minnas, att det var ångaren BOHUSLÄN, som gick den dagen.

Under färden förundrade sig bruden över fartygets ovanliga flaggning och beslöt sig för att fråga en besättningsman om orsaken. "Jo", svarade denne, "man har telefonerat till oss från Gullholmen och bett om stor flaggning, för prästen på ön gifter sig i dag".

Johan Pettersson

* * *

DU SOM TYCKER OM ANGBÅTAR!

Kom med i den ideella föreningen **Stiftelsen Skärgårdsbåten!**

- * tidskriften Skärgårdsbåten fyra gånger per år
- * klubbafnär, kulturreseror m.m.
- * medlemsrabatt på det nittioåriga ångfartyget MARIEFRED
- * möjlighet att arbeta med att renovera ångbåtar
- * kontakter med likasinnade

Du stöder ångbåtsrörelsen!

Medlemsavgift per år:

120 kronor (juniorer 60), stödjande medlem 300 kronor.

Vill Du veta mer eller bli medlem, skicka ett vykort till Stiftelsen Skärgårdsbåten, Nybrogatan 76, 114 41 Stockholm eller ring 08 - 662 89 02, vardagar 11 - 14.

* * *

NY LOKAL

för Sällskapet Ångbåten har anskaffats i Merkurhuset på Skeppsbron. Det är det gamla huvudkontoret för Svenska Lloyd en mycket passande hemvist för oss. Lokalen ersätter vår lokal i hamnskjul 207 vid Lilla Bommen samt varntrummet i Tullpackhuset. Lokalen kallas internt för HK ("Huvudkontoret!"). Här kommer Kassan att residera dvs våra två kassörer och deras dataanläggning.

* * *

MITTUPPSLAGSTÄCK

till konstnären Carl Bjerkås, som välvilligt låtit oss återge målningen på mittuppslaget. Som bekant målar han oftast göteborgsmotiv speciellt från hamnen inte endast i olja utan ofta akvarell samt tecknar i tusch och kol.

Besök honom gärna i ateljén på Kyrkogatan 13 i Göteborg.

* * *

AKTERSPEGLN.

Den lilla dikten är skriven ombord i BOHUSLÄN den vidunderliga sommaren 1994 och speglar jätet och slitet ombord men också glädjen över det goda kamratskapet samt den ljusa blicken mot 1995 års säsong.

Kerstin Wilson höll i pennan.

SOMMAREN 1994.

Sol, sol strålande sol!!
En sommar att minnas!
Åttio års firande
Nordsteam i dagarna tre
vackra damer i hattar
festligt trevliga gäster.
Storm på första Kåringöresan!
Några tog bussen hem
Fallens Dagar
fullt med folk!
Ångbåtsbiff
idel mästerkockar i byssan
semesterresa i tropisk värme
Tage badar!
Råkor, røkor från Smøgen
fullt med passagerare
missade leveranser
trötta ben, bråttom, bråttom
men roligt, roligt!
Gott kamratskap!!
Snart är det sommar igen!!!

Tankar från oss i intenden-
turen om sommaren som gått.